

Sajtóközlemény

A költségvetés számai és irányvonalai alapjaiban határozzák meg hazánkban a társadalmi és gazdasági környezetet, ezen belül pedig számos szakpolitikai terület fejlődését. A „**Civilek a költségvetésről**” projekt célja, hogy a lehető legtöbb döntéshozóhoz és választópolgárhoz eljusson a résztvevő civil szervezetek szakmai véleménye a kormány 2016. évi költségvetési törvényjavaslatáról.

A civil szervezeteknek szakvéleményük kialakításához - a Nyílt Társadalom Intézet támogatásával - a Költségvetési Felelősségi Intézet nyújt segítséget. Az elkészülő anyagok a projekt honlapján (www.feeloskoltsegvetes.hu) és a partner szervezetek online kommunikációs csatornáin érhetők el. A széleskörű terjesztés érdekében a projekt # alapú közösségi médiakampányt folytat, melynek kulcsszava a **#kölségvetés2016**.

Költségvetési Felelősségi Intézet

A költségvetési tervezési köriratban a kormány saját magának előírta, hogy a költségvetési fejezeti indokolásokban - újdonságként - szerepeljenek a különféle állami feladatok ellátását mérő indikátorok, azok tervértéke összehasonlítva a korábbi évek értékeivel. Bár ez a nemzetközi sztenderdekhez képest rendkívül elmaradott magyar költségvetési rendszer bizonyos modernizációja irányában örvendetes előrelépés lett volna, a parlamentnek benyújtott kötetekben ilyen indikátorokat még elvétve is alig találtunk. A költségvetési rendszer modernizációja továbbra sem kezdődik meg.

A költségvetési törvény korai elfogadása azt jelenti, hogy olyan információk is hiányoznak a 2016-os tervszámok megalapozásához, amelyek őszi elfogadás esetén rendelkezésre. Ilyen például a frissen átalakított segélyezési rendszer első tapasztalatainak levonása, vagy a KLIK 2015-ös költségvetésének problémái. A korai elfogadás tehát magában hordozza azt a veszélyt, hogy a problémák 2016-ban szükségtelenül megismétlődnek.

Habitat

A rászorultsági alapú lakhatási támogatások rendszere széttöredezett marad, központi lakásfenntartási támogatás és adósságrendezés hiányában továbbra is az önkormányzatok dönthetik el, hogy a jövőre rendelkezésükre álló kevesebb forrásból egyáltalán adnak-e lakhatási támogatást, és ha igen, milyen célcsoportnak, milyen feltételekkel. A költségvetésben „lakástámogatásokként” szereplő tételnél már negyedik éve **egyre csökkenő összeg** szerepel. Habár a „lakástámogatások” pontos lebontását nem ismerjük, az elmúlt évek irányából következtetve jövőre is több juthat majd a tulajdonszerzés és a középosztály támogatására, pedig alapvetően a lakásbérleti szektor kiterjesztésére és a **rászoruló**k célzottabb támogatására van szükség.

Gyerekesély Egyesület

A 2016-os költségvetés tervezete alapján több mint 10 milliárd forinttal emelkednek a gyereketkeztetés költségei. Jövőre összesen 71,74 milliárd forintot költ a kormány erre a feladatra, ennek része (az összegében a pontosan nem ismert) nyári étkeztetés is. A kormányzat részéről különböző szám adatok jelentek meg eddig az ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetés, illetve a nyári étkeztetés tervezett kiterjesztéséről. Az egyértelmű, hogy az emelés mértéke ezekkel nincs

összhangban, **nem biztosítja a szükséges forrásokat** sem az ingyenes étkeztetés kiterjesztéséhez, sem ahhoz, hogy 2016-ban jelentősen emelkedjen a nyári gyereketkeztetés keretében elért szegénységben élő gyerekek száma.

Magyar Szegénységellenes Hálózat

A szociális ágazatban 2016. január 1-től meg kell kapniuk a munkavállalóknak az egészségügyi dolgozók bértáblájához igazodó béreket. Amennyiben nem történik érdemi előrelépés a béreket illetően, nem csupán a szolgáltatások **megfelelő színvonalú működtetése** válik lehetetlenné a jövőben, hanem a **társadalmi feszültségek** szélsőséges megnövekedése is prognosztizálható.

Magyar Szegénységellenes Hálózat és Esély Labor

Elfogadhatatlan, hogy a kormány költségvetési politikája **felélni** kívánja az munkaerő-piac keresleti és kínálati oldalának fejlesztésére fordítandó források csaknem 100%-át. A ""segély helyett munkát"" elv kizárólagosságos alkalmazása Magyarország foglalkoztatás-politikáját teljes mértékben alárendeli az egyre növekvő szociális feszültség oldásának.

Elvárjuk, hogy a költségvetés a munkaerő-piaci szempontból kilátástalan közfoglalkoztatás helyett a fenntartható foglalkoztatást, valamint az ehhez szükséges intézményrendszer és szolgáltatás fejlesztését szolgálja.

Magyar Üzletasszonyok Egyesülete

A munkanélküliek vállalkozóvá válását segítő támogatás az eddigi tapasztalatok alapján hatékonyan segíti a nők visszatérését a munkaerőpiacra. Javasoljuk, hogy ez az eszköz jusson lényegesen nagyobb szerephez a foglalkoztatás-politikában. A más, kevésbé hatékony foglalkoztatás politikai eszközöktől átcsoportosított források hatékony felhasználásának érdekében átlátható intézmények, adatbázisok, monitoring rendszer és kommunikáció kialakítása szükséges.

Roma Education Fund

A tanulók túlnyomó többsége, mintegy kilencven százaléka az állami, illetve önkormányzati feladat-ellátási rendszerben veszi igénybe az óvodát, az iskolát és a kollégiumot. Az önkormányzati intézményrendszer állami fenntartásba vételének egyik indoka az volt, hogy ily módon legyen biztosítva minden gyerekeknek, hogy hozzájut a személyisége legteljesebb mértékű kibontakoztatásához szükséges ellátáshoz. Ezért elsődleges kérdés, hogy az állami intézményfenntartás milyen pénzügyi feltételek mellett kezdheti meg a jövő évi költségvetési évet. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) eredeti 2013. évi költségvetése mintegy 80 milliárd forinttal volt alultervezve. Ez az alultervezés azóta sem tűnt el a költségvetésből. Az állami intézményfenntartó központ keretein belül működő intézményeknek nincs önálló költségvetése, ily módon nem tudható, hogy az egyes intézményeknek milyen forrás áll a rendelkezésére. Évek óta nem biztosított a költségvetési támogatás azoknak a közalkalmazottaknak a bérfejlesztéséhez, akik nem tartoznak az életpálya hatálya alá, hanem mint közalkalmazottak, vagy munkavállalók jutnak hozzá a bérükhöz, illetményükhöz.

Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete

Eredeti terveinknek megfelelően megvizsgáltuk, hogy (1) a pedagógusok munkaterhelése mennyire egységes és, ha nem, az eltérések kompenzálására van-e anyagi fedezet, (2) a pedagógus életpálya

modell bevezetésére valamint (3) a szakképzés átalakítására megfelelő források állnak-e rendelkezésre.

Megállapítottuk, hogy a pedagógusok munkaterhelése között feltűnő különbségek vannak és a fenntartó ezt nem veszi figyelembe; nem található meg a költségvetésben a megfelelő forrás a pedagógus életpálya modell és az új szakképzési rendszer bevezetésére.

Női Érdek és JÓL-LÉT

A Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség és a JÓL-LÉT Alapítvány az oktatásban való részvétel nemek szerinti adatainak vizsgálatával arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a kormányzat oktatást érintő intézkedései a lányokra nézve különösen hátrányosak, és hosszú távon a nők másodlagos társadalmi szerepének és kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetének megerősítését eredményezik. Az a tény, hogy a nők aránya a felsőoktatásban 56-ról 55%-ra csökkent 2009 és 2013 között tekinthető lenne véletlennek is, ugyanakkor az a gimnáziumban tanuló lányok részarányának 58-ról 56%-ra csökkenése jelzi, hogy a lányok továbbtanulása egyre kevésbé fontos Magyarországon. A különféle finanszírozású gimnáziumok között legkevésbé az egyházi, leginkább az alapítványi, vagyis a szülők anyagi hozzájárulását igénylő középiskolákban csökkent a lányok részaránya – utóbbiakban 52%-ról 48%-ra.

Tekintve, hogy a nők jelenleg kisebb arányban vesznek részt a mért jövedelmek előállításában, ugyanakkor nagyobb szerepet töltenek be a humán erőforrások újratermelésében, a kormányzatnak a költségvetésen, így az oktatáson keresztül is törekednie kell a nők hátrányainak kiegyenlítésére a nemi alapú sztereotípiáktól mentes tananyagokkal, pályaorientációs szolgáltatásokkal, és a nők továbbtanulási lehetőségeinek fenntartásával. A nők továbbtanulási lehetőségeinek szűkítése nem csupán hosszú távú jövedelemhátrányait alapozza meg, a döntéshozatalban való, Magyarországon kritikusan alacsony mértékű részvételük javításának esélyeit is rontja.

A JÓL-LÉT Alapítvány 2007 óta ösztönzi a szülő szerepek egyenlő megosztását, melynek elkötelezett állami ösztönzése egyéni, munkahelyi és ösztársadalmi szinten is anyagi és mentális előnyökkel jár: hozzájárul a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségéhez, diszkriminációjának megszüntetéséhez, gazdasági függetlenségéhez, javítja a családok alkalmazkodóképességét és megélhetésének biztonságát, kiegyenlítetté teszi a családon belüli hierarchikus viszonyokat, hozzájárul a jövő generációinak nemek közti egyenlőségre neveléséhez, erősíti a családok kohézióját.

Így különösen fontos, hogy a kormányzat konkrét intézkedésekkel támogassa a társadalom növekvő igényét az apák szülői szerepvállalásának támogatására. Erre lehetőséget kínál az apák nem átruházható gyermekgondozási szabadságának bevezetése, a gondoskodó, törődő apaság népszerűsítése, a kisgyermekesek foglalkoztatását támogató intézkedések esetén a férfiak általi igénybevehetőség kommunikációja mellett az Európai Unió Tanácsa előtt lévő, az Európai Női Lobbi által kezdeményezett a korábbi bér összegével megegyező fizetett anyasági szabadság direktíva elfogadásának támogatása. Utóbbi 2 hetes, nem átruházható apasági szabadság bevezetését is tartalmazza a gyermek születését követő első hónapokban.

A nők elleni erőszak megelőzése, felszámolása és az áldozatok védelme eddig nem jelent meg kellően a közpolitikák és a költségvetés szintjén sem; az Isztambuli Egyezmény következetes

végrehajtása a jövőben azonban segítheti a hatékony fellépést. Az Egyezmény ratifikációja maga ugyan nem pénzkérdés, a majdani végrehajtás azonban igen, és az ehhez szükséges alapvető tételeket nem találjuk a 2016-os költségvetés tervezetében.

Levegő Munkacsoport

A Levegő Munkacsoport költségvetési javaslatának célja az, hogy elősegítse a hazai vállalkozások legnagyobb problémájának, a tőkehiánynak a megoldását. Ezt a munkaerő képzettségének, testi és lelki egészségének javításával, hatékony kormányzati működéssel, a szabályozás és ellenőrzés jobb minőségével, valamint a korrupció és egyéb visszaélések érdemi csökkentésével lehet elérni. A javaslatok mindehhez ésszerű módon irányozzák elő a szükséges forrásokat.

TASZ

A szabadságjogok az állam számára jogilag kikényszeríthető kötelezettségeket jelentenek, de ha azokat gazdasági teherbíró képessége függvényében teljesíti csupán, akkor azok valójában nem kötelezettségek és a polgárok számára nem jogok. A TASZ legáltalánosabb következtetése az, hogy a központi költségvetés alapján az alapjogok érvényesülésével kapcsolatos, szerinte legfontosabb kérdések nem megválaszolhatók, a közpénzek beszédésének és elköltésének központi tervezése az állam ilyen ellenőrzésére nem alkalmas.

Átlátszó

A korrupció százmilliárdos károkat okoz, de az ellene való közdelem forrásainak még így is nehezen találni a nyomát a költségvetésben. A 2016-os költségvetés sem tartalmaz kifejezetten korrupcióellenes feladatokra felcímkezett kiadást, viszont az antikorrupciós tevékenység szervezésére kijelölt Nemzeti Védelmi Szolgálatnak nyújtott kétmilliárdos többlettámogatás biztató fejlemény.

Budapest, 2015. június 17.